

En record de l'amic Antoni Sala i Serra

Una vida de servei a les institucions de Sabadell

President del centre Metal·lúrgic de la ciutat, Sala i Serra vas ser un demòcrata catalanista, europeista i catòlic

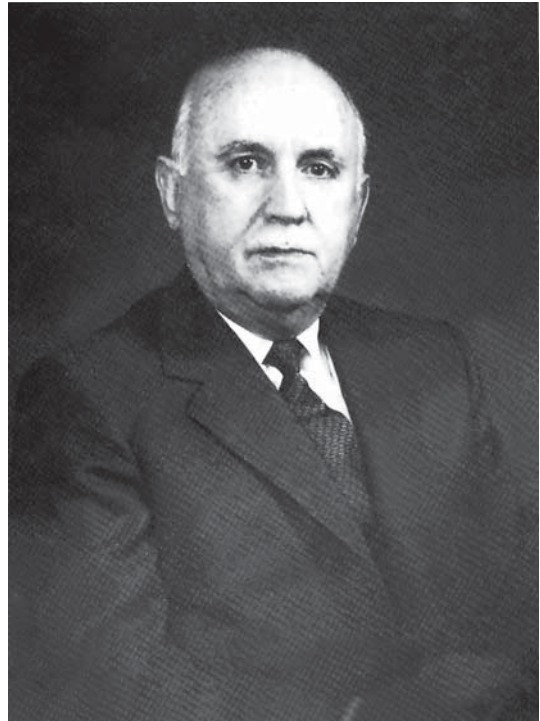
PERE FONT GRASA

La nostra ha estat una relació amical que s'ha perllongat en el temps durant una trentena d'anys i que només la mort ha trencat. Antoni Sala i Serra, sabadellenc, catalanista, europeista, catòlic, demòcrata, manyà, empresari, musicòleg, lector impentent, guerracivilista i basquista (és a dir: profund devorador de llibres de la guerra civil i gran coneixedor del País Basc...) No, no és cap exageració. Em quedo curt a l'hora de ponderar els seus ítems vitals que el marcaven, des de la intel·lectualitat adquirida, als coneixements més acostats als perímetres terrenals. Amic de molts amics. I potser també el mateix nombre d'enemics. Als primers els tenia identificats clarament quan cada any, des de feia molts i molts anys, a primers de desembre, ens enviava 500 CDs (abans en suport casset). Als segons: menyspreu no exempt de perdó cristià, pels moments durs que li havien fet passar. Dels seus adversaris una vegada em va escriure: "El fàstic és més intens ara, quan en la distància oloro la fotografia de la memòria". Potser no és ben bé així: caldria substituir la paraula "enemic" que no encaixa amb el seu pensament de fervent catòlic.

Fins al Nadal de 2010, el carter, a primers de desembre, ens portava degudament embalat un disc amb obres de música clàssica i un llibret que contenia un text explicatiu i crític sobre les peces i els seus autors inclosos en la selecció musical. El vinent Nadal s'haurà estroncat la col·lecció. Tampoc mai més tornaré a gaudir d'aquella relació epistolar que regularment manteníem i que no n'eren més per culpa meva, de quan retardava les respostes en el temps intentant contestar, amb vaga presumpció d'igualtat, les opinions contundents i clarividents del meu amic. Cartes de tres i quatre folis on apareix tota la riquesa i la pobresa, la bondat i la maldat de les persones, les institucions i els organismes sabadellencs, catalans, espanyols i europeus. Missives que guardo com el més gran tresor amical i que serveixen secrets que mai no gosaria desvetllar. Bé, unes poques ratlles potser sí. Com també un mínim fragment d'una carta enviada a l'Arquebisbe d'Urgell amb el qual es van conèixer a València d'Àneu on mantingueren converses sobre l'església i la música de la Gran Bretanya i del mutu compositor preferit: "El Déu fet Músic, Mozart".

Carta del 27 de març de 2001 a Pere Font

La teva carta m'ha portat a la memòria molts records de la transició i també de moltes coses de la meua època del Centre Metal·lúrgic, Orfeó de Sabadell, Caixa Sabadell, Companyia d'Aigües de Sabadell (CASSA), etc. No cal dir, tot molt agra-

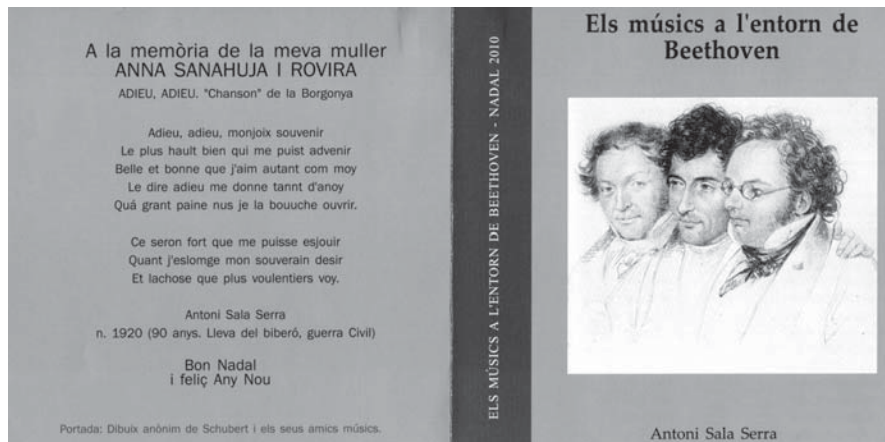
Antoni Sala. 1987

dable i també de la nostra relació en els problemes d'aquestes entitats i d'aquell Sabadell passat i que ara ja no interessa a ningú. (...) M'agradaria una visita teva al meu saló de música i biblioteca. He reunit ja cinc mil llibres i quatre mil discos posat tot a l'ordinador. Per la tarda continuo fabricant *fel·pa* per a Alemanya. Uns cinc mil metres mensuals. Fa poc m'he fet construir quatre màquines noves. I ja tinc vuitanta anys".

Carta del 29 de novembre de 2010 a Mossèn Joan Enric Vives. Arquebisbe d'Urgell Copríncep d'Andorra

En aquests deu últims anys, dels 80 als 90, m'han passat moltes coses: la mort de la meua muller Anna, que recordo constantment, sis intervencions quirúrgiques, una d'elles molt seriosa, un càncer de colon, del qual van morir el meu pare i el meu germà gran, metge amb cinquanta-dos anys. Sembla que aquesta malaltia deu ser genètica familiar, però jo me'n vaig sortir en tres dies. Tinc el convenciment que a mi en aquests tràngols i d'altres, ALGÚ m'ajuda. Li he d'explicar que una infermera en preparar-me per a una intervenció em preguntà: "D'on treu tanta serenitat?". Jo li vaig contestar: "Sóc home de fe i esperança i practicant actiu", també en la música, i el fet de ser sobrevivent de la lleva del biberó, amb disset anys ja era al front de la guerra civil". (...) El passat dia 18 de novembre en complir noranta anys vaig invitar a casa els pocs companys

4 SABADELLENCS

Darrera nadala d'Antoni Sala Serra per als seus amics

d'infància que encara resten vius. En l'aniversari dels vuitanta, presidit per la meua muller Anna, érem quinze i aquesta vegada cinc en total.

La revista del Centre Metal·lúrgic i els seus editorials

Pel juny de l'any 2002 en publicar-se el llibre *Quan el carrer va deixar de ser seu: Moviment obrer, societat civil i canvi polític (1966-1976)* del jove historiador sabadellenc Xavier Domènech i Sampere, vaig explicar-li com dedicava no poques pàgines a la revista del Centre Metal·lúrgic on deixava clara la postura oberta de la patronal i els editorials d'aquell modest butlletí era citada amb molta assiduitat. Del llibre n'extrec alguns paràgrafs

Pàgines 189-190

"La fundació de la revista del C.M. fou quelcom més que una proposta de difusió pública al servei de la reorganització patronal, ja que cobria la necessitat de construir una nova alternativa global que permetés recuperar la iniciativa política, econòmica i cultural de l'empresari sabadellenc. El seu seguiment i la seva anàlisi ens permeten entendre els vectors nuclears d'aquesta alternativa. L'aparició d'aquesta nova proposta es feia des de la consciència que, com deia el titular del número de la revista apareguda després de la mort de Franco: *Hoy ya no es ayer (...) Hablar de economía sin hablar de política es prácticamente imposible, de ahí que desarrollar una tesis de crítica económica implica evidentemente hacer lo mismo y paralelamente de la conducta política (...) el subdesarrollo del país, no proviene de las épocas anteriores a la guerra civil, sino precisamente de las condiciones impuestas al término de la misma, al aislamiento que a ello siguió, al cual el país estuvo sometido, y a la política de autarquía consecuentemente seguida.* (Editorial butlletí del C.M. n.º 9, gener 1976)."

Vam estar no poques tardes llegint i rellegint fragments del llibre citat. L'Antoni tenia marcada la pàgina 188 que coincidia plenament amb el que ell i un grup d'empresaris liberals decidiren portar a terme superant la legalitat del Sindicat Vertical i dels patrons més fervents seguidors del franquisme. És allí on Xavier Domènech diu que els manyans superen l'anquilosament del Gremi de Fabricants, quan a la pàgina 188 ho deixa clar:

"Tanmateix, a Sabadell, qui dirigí realment aquest procés de reorganització fou la patronal del metall. Necessàriament havia

de ser la capdavantera. Vinculada als sectors empresarials més moderns de la ciutat, comptava alhora amb els treballadors més militants i conflictius de la ciutat. Aquesta reconstrucció es lligà al Centre Metal·lúrgic de Sabadell, que es convertí en la veritable entitat patronal del sector fora de l'organització del règim. Fundada el 1961, bo i realitzant tasques d'assessorament, inicià a partir de 1974 una profunda reestructuració interna amb un objectiu molt clar: *Han aparecido las primeras Asociaciones Empresariales como réplica a la constitución de organismos obreros paralelos al oficial (...)* *Estas van a ser, cara al futuro, los representantes oficiales de las empresas, que tienen en estos momentos una situación de interinidad (...)* *Esta interinidad la ha vivido el C.M. desde hace quince años*".

"De fet, el creixement fou exponencial. Si a l'assemblea general de març de 1975 ja n'havien doblat el nombre de socis, durant la vaga general de febrer de 1976 s'erigiren en veritables interlocutors socials de l'empresariat, i durant la vaga del metall de setembre-octubre del mateix any havien arribat a un alt grau de maduresa organitzativa que va permetre la realització del primer locaut que es visqué a Sabadell des d'abans de la guerra civil. La seva funció d'avantguarda patronal, però, no es reduïa tan sols a les tasques organitzatives, coronades amb un evident èxit, sinó també a tasques ideològiques d'una patronal desorientada".

Arran d'aquesta descoberta del llibre referenciat cal afegir-hi algunes dades que no s'escapen al lector avisat: el motor de tot plegat fou l'Antoni Sala i Serra, president innovador amb el qual redactàvem els editorials ara objecte d'anàlisi historicista. Escrits dels quals ell em donava quatre apunts, un servidor els arranjava, després una segona i tercera i quarta reescriptura fins que apareixia tal com ell ho tenia previst. Val a dir com cada cop que sortia un d'aquests escrits, a la reunió de la junta del C.M. el sector més conservador li cantava la canya al progrés de l'Antonio... que sempre solia sortir-ne guanyador.

De tot plegat, en va fer uns magnífics articles publicats al Diari de Sabadell, el primer el dijous 15 d'abril del 2004: *Pere Sinard, el metall i la generació freda*.

Crec haver superat amb escreix l'espai concedit per l'editor de *Quadern*, revista de la qual en Sala Serra fou membre del consell, com dels Amics de les Arts des del primer dia del fet fundacional del seu amic, i veí, Joan Cuscó i Aymamí, un dels primers 500 amics de tota una vida al servei de Sabadell i que també n'era un puntual interlocutor a les xerrades al domicili de la Rambleta.

El passat 6 de juliol amb una misa-funeral senzilla a l'església de la Santa Creu de Bellaterra, vam pregar per ell i l'acomiadàrem. Ha estat el darrer viatge, potser per retrobar-se com cada any amb els amics del col·legi dels Maristes i lliurar-los els últims versets.